

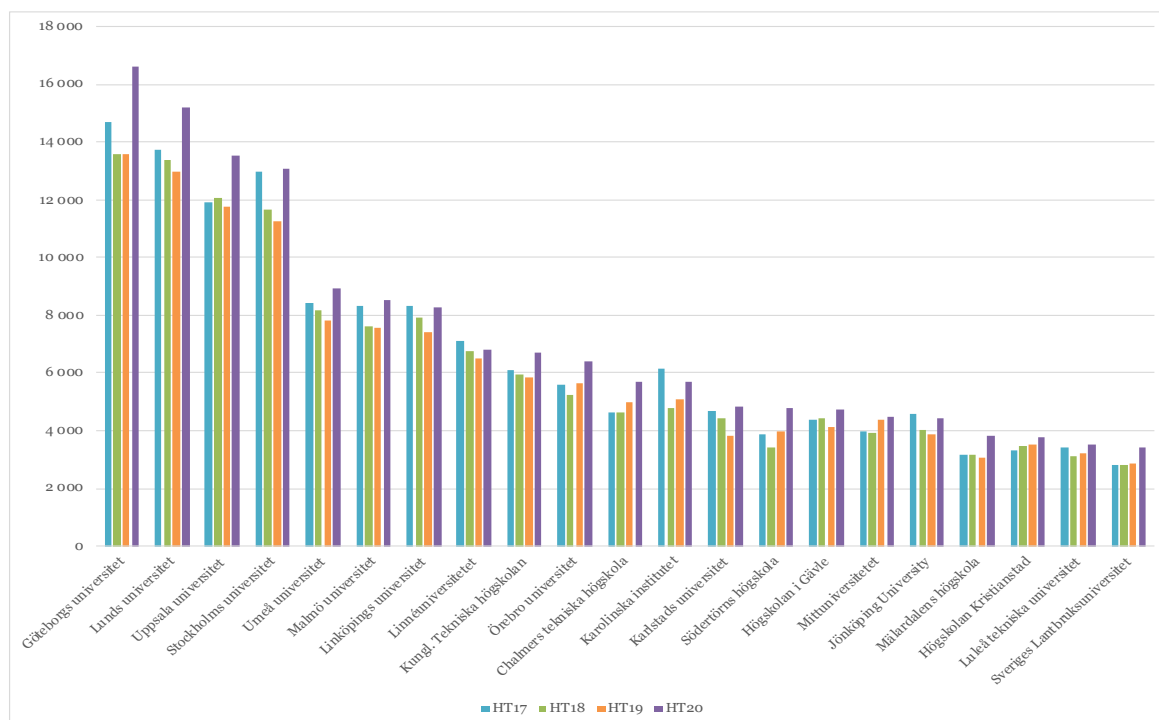
UMEÅ UNIVERSITET

Studentrekrytering inför höstterminen 2020

Antalet behöriga sökande till högskolan ökar med 15,6 procent på nationell nivå och ökningen för Umeå universitet är 14,1 procent för HT20 jämfört med HT19. För samma antagningstillfälle ökar antagningen till högskolan med 8,7 procent. Umeå universitet är fortsatt det femte största lärosätet i riket sett till antal förstahandssökande. På aggregerad nationell nivå påverkar inte ökningen i antalet sökande till högskolan köns- eller åldersfördelningen av de nya studenterna. På programnivå är det dock möjligt att se skillnader vad gäller framförallt åldersfördelning av studenterna. En större grupp än vanligt söker sig till fördjupningsutbildningar på avancerad nivå och andelen som söker sig till behörighetsgivande utbildning vid högskolan ökar också. Nät och campusbaserade versioner av samma utbildning fortsätter att attrahera olika studentgrupper vad gäller köns- och åldersfördelning.

Data

Analysen i denna rapport bygger främst på programantagningarna för HT19 och HT20. Från Universitets- och högskolerådet (UHR) hämtas data om sökande från ansökningens stängning i april samt antal antagna i andra antagningen i augusti. Sökande i andra antagningsomgångar, sena anmälningar och registrerade studenter redovisas inte. Ansökningarna inkluderar även icke behöriga sökande med undantag för figur 1 som visar behöriga förstahandssökande. Information om behöriga förstahandssökande finns i skrivande stund bara att tillgå på lärosätetsnivå och möjliggör därför inte någon djupare analys. Motivet till att utgå från programantagningarna och inte kursantagningar är att kursantagningar hanteras olika på olika lärosäten vilket gör jämförelser mellan lärosäten vansklig.

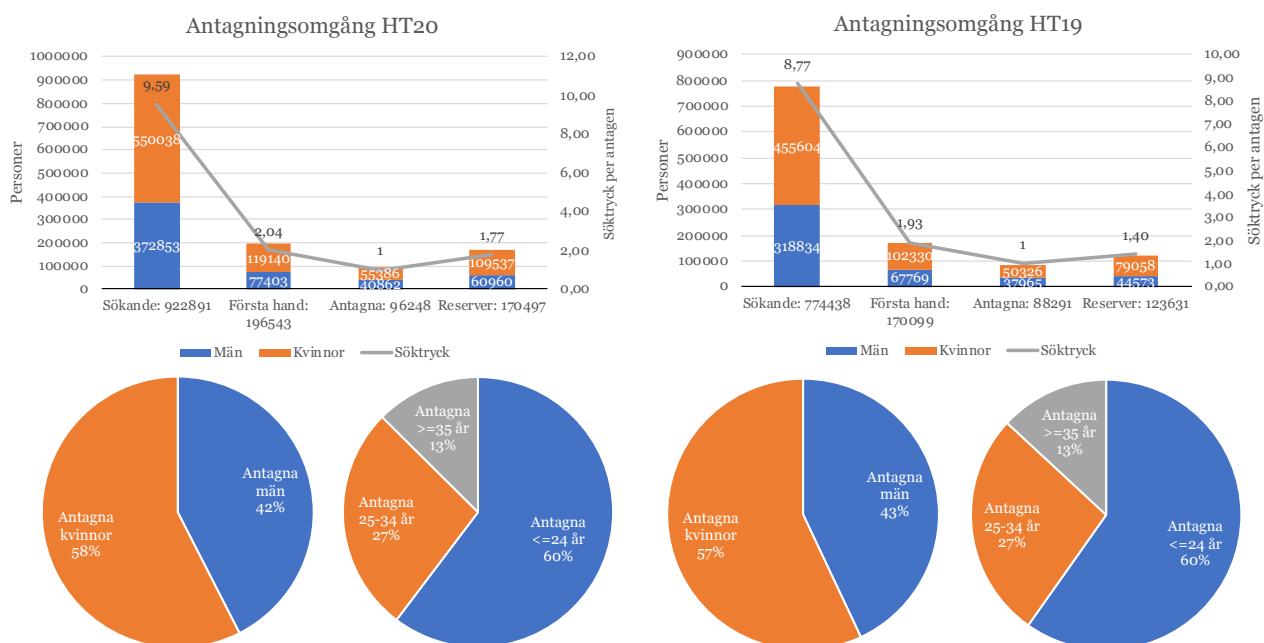

Figur 1. Behöriga förstahandssökande till utbildningsprogram. De visade lärosätena svarar för ca 89 procent av den totala sökvolymen till högskolan.

UMEÅ UNIVERSITET

Inledning

I figur 1 visas antalet förstahandssökande för de 21 mest populära lärosätena i Sverige. Umeå universitet är det femte mest populära universitetet vilket lärosätet varit sedan 2015 då det gick om Linköpings universitet i antalet behöriga förstahandssökande. Ökningen i antalet sökande HT20 jämfört med HT19 är uppenbar och ökningen varierar stort bland de visade lärosätena. Minst ökning har Mittuniversitetet med 1,8 procent och störst Karlstads universitet med 25,7 procent. Ökningen i antalet behöriga förstahandssökande för hela högskolesverige är 15,6 procent och Umeå universitet ökar med 14,1 procent.

Figur 2. Jämförelse mellan antagningsomgång HT20 och HT19 för samtliga program i riket.

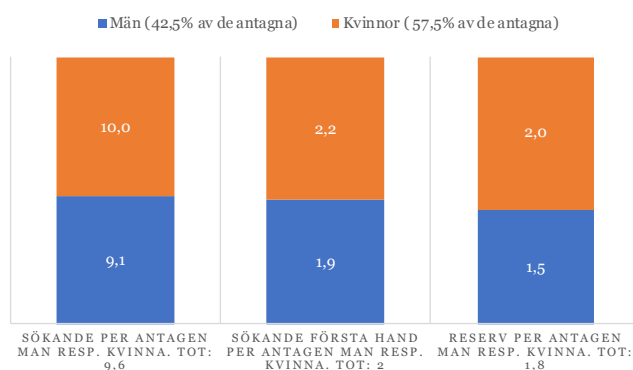
I figur 2 visas detaljerad information om antagningsomgångarna HT20 och HT19 baserat på samtliga sökande och inte bara behöriga sökande som i figur 1. Till antagningsomgång HT20 har 196 543 personer sökt någon utbildning medan 95 933 personer har antagits till programutbildning vid de svenska lärosätena inför HT20. På riksnivå ökade antalet förstahandssökande till programantagningen HT20 med 15,3 procent jämfört med HT19 medan antalet antagna ökade med 8,7 procent. Då ökningen i antal sökande är större än ökningen i antalet antagna är det väntat att antalet reserver ökar, men det förklarar inte hela ökningen på antalet reserver med 37,8 procent. Det är därför sannolikt att de som sökt sig till högre utbildning HT20 har i högre grad än HT19 sökt sig till samma utbildningar. I och med att ökningen i antalet sökande till högre utbildning överstiger ökningen i antalet antagna ökar också söktrycket från 1,93 förstahandssökande per antagen till 2,04.

Könsfördelning

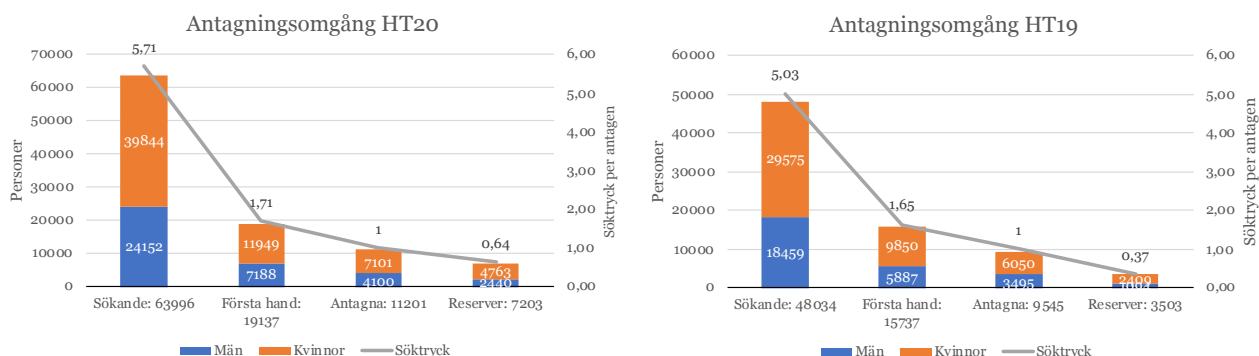
Könsfördelningen på antagna studenter är fortsatt relativt ojämn med en procentenhets ökning mellan könen till kvinnornas fördel. I antagningen till högskolan är det inte tillåtet att kvotera utifrån kön, men utifrån antalet antagna kvinnor respektive män på olika utbildningar är det möjligt att beräkna söktryck för män respektive kvinnor. I figur 3 visas det könsrelaterade söktrycket för antagningen HT20. För varje antagen kvinna finns det 2,2 förstahandssökande

UMEÅ UNIVERSITET

kvinnor. Motsvarande siffra för män är 1,9. Givet att andelen kvinnor är så mycket högre i högskolan än män kan det te sig paradoxalt att det är svårare för kvinnor att ta sig in på högskolan än för män. Den viktigaste förklaringen till detta fenomen är att män och kvinnor tenderar att söka sig till olika utbildningar inom högskolan. Sett till alla 2767 programantagningar i antagningsomgång HT20 råder en könsbalans utanför intervallet 40 procent till 60 procent på 2097 program (75,7 procent).

Figur 3. Könsrelaterat söktryck för HT20.

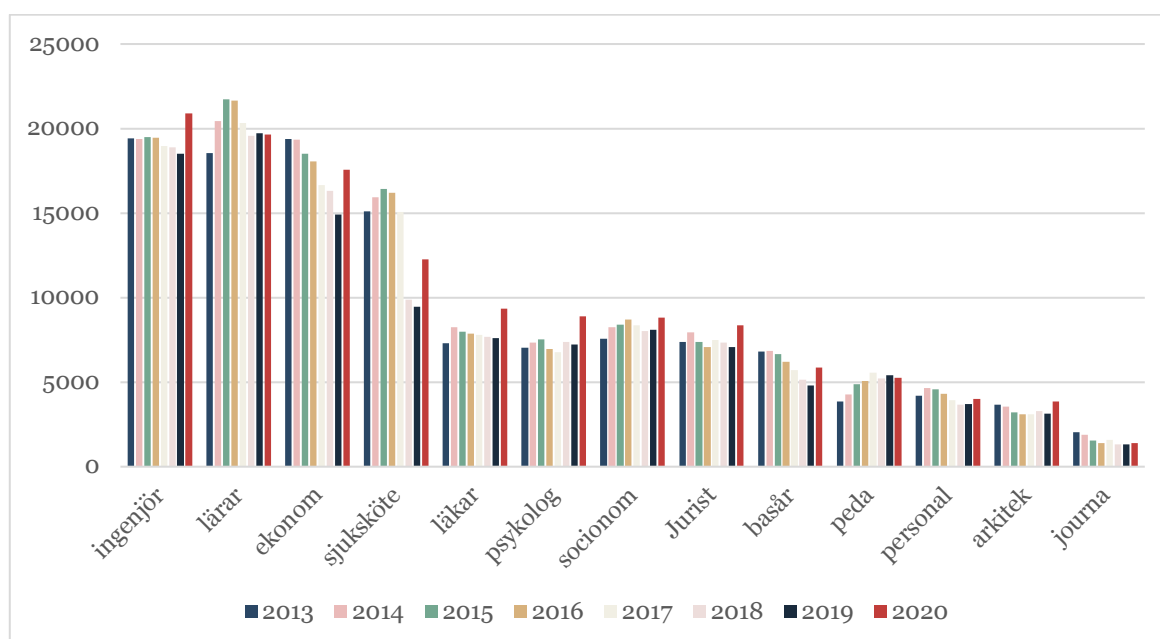
Figur 4. Jämförelse mellan antagningsomgång HT20 och HT19 på nationell nivå för magister, master och antagning till senare del av program.

Åldersfördelning

Från figur 2 var det tydligt att ökningen av antalet som sökt sig till högre utbildning har inte påverkat åldersfördelningen på de antagna, vilket är något oväntat. Om det vore så att ökningen i antalet sökande till högskolan beror av permitteringarna i samhället som en följd av covid-19 skulle rimligtvis andelen antagna i åldersgrupperna äldre än 24 år ökat men det går inte att se tecken på detta i figur 2. Från figur 4 är det i stället tydligt att sökande till magister, master och senare del av program ökat med 21,6 procent HT20 jämfört med HT19 och att antagningen ökat med 17,3 procent. En rimlig förklaring är att en del av ökningen i antalet sökande från figur 2 till viss del beror på att fler studenter inför HT20 än HT19 väljer att fortsätta sina studier med en fördjupande magister- eller masterutbildning i stället för att gå ut på en osäker arbetsmarknad. I antal personer motsvarar denna ökning på efterföljande utbildning 3400 personer av den totala ökningen på 26 052 personer, vilket motsvarar 13 procent. Dessa sökande är också av naturliga skäl äldre än många av de som söker sig till högskolan för första gången. Den resterande delen av ökningen till högskolan måste fortfarande vara relativt unga personer för annars skulle åldersfördelningen i figur 2 förändrats mellan HT19 och HT20.

UMEÅ UNIVERSITET

En förklaring är att en del av de ungdomar som lämnar behörighetsgivande utbildning som normalt år skulle ha valt att skjuta på att söka sig till högre utbildning till förmån för jobb, resor etc på grund av covid-19 i stället söker sig till högskolan. Om detta är fallet kommer rimligtvis antalet sökande till högskolan när pandemin är över att minska till en nivå under nivån vi såg HT19 eftersom de som ändå hade tänkt läsa bara tidigare lagt sina studier. Det kan också vara sannolikt att de ungdomar som nu påbörjat högre utbildning något tidigare än de planerat istället tar ett sabbatsår under sina studier när världsläget stabiliserats. Detta kan potentiellt påverka genomströmningen de kommande åren. Likaså finns det en möjlighet att de ungdomar som nu väljer att förlänga sina studier i högre grad än normalt avbryter studierna om arbetsmarknaden vänder. Det förefaller dock mindre sannolikt att arbetsmarknaden skulle vända väsentligt inom de 1-2 år en magister- eller masterutbildning tar. Regeringens olika satsningar på högskolan borde rimligtvis på sikt komma att få en större andel äldre personer att söka sig till högskolan.

Figur 5. Förstahandssökande till nybörjarutbildning samt de sökord som används för att klassificera grupper av utbildningar. De valda grupperna svarar för ca 64% av utbildningarna.

Programnivå

De sökande fördelar sig mycket ojämnt över de tillgängliga utbildningsprogrammen. Hälften av de förstahandssökande till högskolan söker sig till 230 program vilket motsvarar ungefär sju procent av alla tillgängliga program. I figur 5 visas hur förstahandsansökningarna fördelar sig på olika grupper av program på nationell nivå. Det finns ingen nationell standard för anmälningsskoder eller annan klassificering av utbildningar som läggs in i UHRs ansökningsdata vilket gör det svårt att sammanställa data för olika typer av program, nivåer eller ämnesområden. I denna analys används delar av programnamnet för att försöka klassificera sökkoder i grupper. Detta leder till viss dubbelräkning då till exempel "Civilingenjörsprogrammet i industriell ekonomi" kommer att klassas som både en utbildning inom "ekonomi" och en "ingenjör"-utbildning. Att följa utveckling över tid är dock ett relativt stabilt mått.

Från figur 5 är det tydligt att den största gruppen utbildningar är ingenjörsutbildningen med 20 905 förstahandssökande därefter kommer lärarutbildningar med 19 637 förstahandssökande och ekonomutbildningar med 17 545 förstahandssökande. Sjuksköterskeutbildningar har ökat med

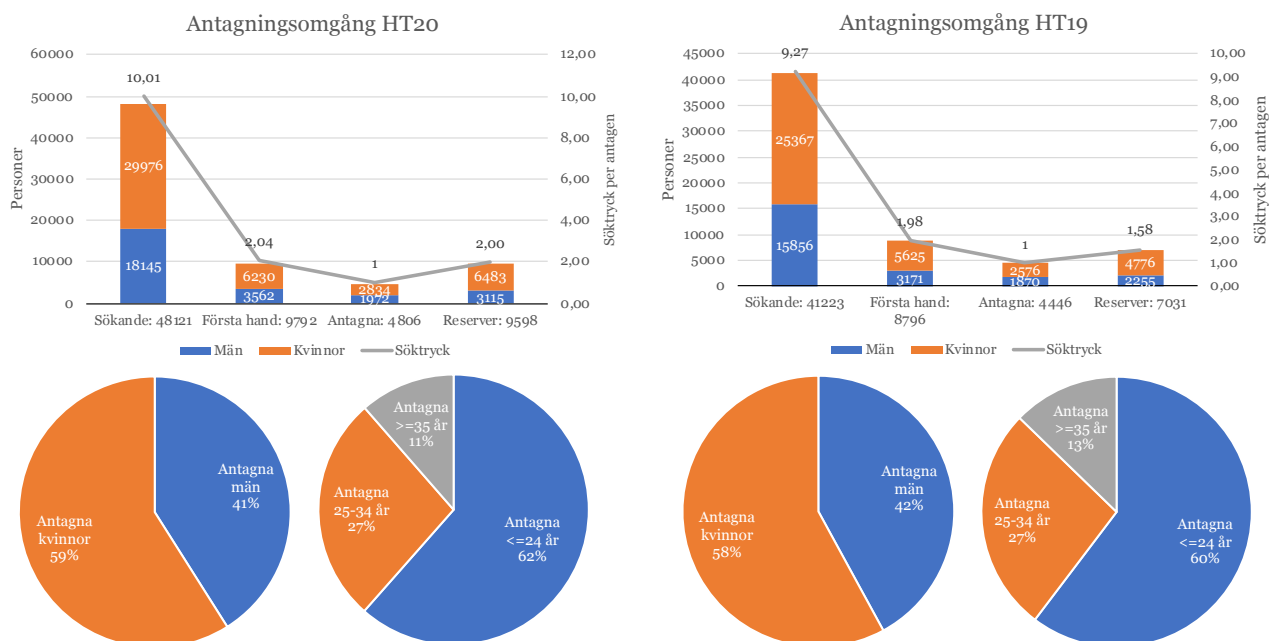
UMEÅ UNIVERSITET

30,0 procent från HT19 vilket troligast kan förklaras med den uppmärksamhet sjukvården fått i samband med covid-19. Även läkarutbildningen har fått en tydlig ökning med 22,8 procent. Olika typer av behörighetsgivande basår ökar med 21,5 procent vilket är kopplat till ett ökat behov av att säkra upp sin behörighet inför kommande högskolestudier. Anmärkningsvärt är att lärarutbildningarna minskar med 0,4 procent och att utbildningar på olika sätt kopplade till pedagogik minskar med 2,9 procent.

Koncentrationen av sökande gör att en stor andel av programmen har få förstahandssökande och 952 program, vilket motsvarar ca 32 procent av programmen, har tio eller färre förstahandssökande. Till cirka tio procent av de utlysta programmen görs ingen antagning alls och ungefär en tredjedel av programmen antar tio eller färre studenter. Ungefär 46 procent av nybörjarutbildningarna har inga reserver och det genomsnittliga meritvärdet för sist antagne student i kvotgrupp BI för utbildningar som har reserver är 16,97. För HT19 var motsvarande meritvärde 16,78, detta är konsistent med att söktrycket är högre HT20 än HT19.

Högskoleprovsresultat är normaliserade i flera steg så att en genomsnittlig prestation i populationen motsvarar resultat 1,0 och maximal prestation resultat 2,0. Lägsta genomsnittliga meritvärde som krävs i kvotgruppen för högskoleprovet var 0,89 för HT19 och 0,83 för HT20. Trots att söktrycket är högre HT20 krävs i genomsnitt ett lägre meritvärde från högskoleprovet än för HT19. Detta beror på att inget högskoleprov genomfördes under våren 2020 som en följd av covid-19. Vid varje antagningsomgång försvinner de bästa resultaten från poolen av tillgängliga resultat. Vid antagningsomgången VT20 antogs 5674 studenter i kvotgrupp baserad på högskoleprovet utan att nya resultat tillfördes och den observerade effekten är att genomsnittligt lägsta meritvärde sjönk från 0,89 till 0,83. Vid antagningsomgång HT20 antogs ytterligare 27 349 studenter från poolen av högskoleprovsresultat. Skulle inga nya högskoleprovsresultat läggas till den tillgängliga poolen under HT20 är det rimligt att anta att det genomsnittliga lägsta meritvärdet i högskoleprovsgruppen som behövs för antagning kommer att sjunka drastiskt till antagningsomgången VT21.

UMEÅ UNIVERSITET

Figur 6. Jämförelse mellan antagningsomgång HT20 och HT19 för samtliga program vid Umeå universitet.

Antagningen vid Umeå universitet

Från figur 6 framgår att antagningen vid Umeå universitet i stort sett följer de nationella trenderna vad gäller skillnader i söktryck, ålders- och könsfördelning. Umeå universitet ökar antalet förstahandssökande med 11,3 procent mot rikets 15,3 procent sett till antalet förstahandssökande. Sett till antalet behöriga förstahandssökande, så som visas i figur 1, ökar Umeå universitet 14,1 procent mot rikets 15,6 procent. Antalet antagna ökar med 8,1 procent mot rikets 8,7 procent. Umeå universitet har 2,0 reserver per antagen student, vilket är något högre än riket i övrigt som har 1,77 reserv per antagen.

Ungefär 46 procent av utbildningarna vid Umeå universitet har inga reserver efter andra antagningsomgången och genomsnittligt lägsta meritvärde i kvotgrupp BI är 17,1. I genomsnitt krävs det något bättre meritvärde än riksgenomsnittet för att komma in på en utbildning vid Umeå universitet vilket är konsistent med det något högre söktrycket vid Umeå universitet än riket i övrigt.

Tabell 1 visar de mest populära utbildningarna vid Umeå universitet för antagningen HT20. Störst ökning i antalet förstahandssökande har civilekonomprogrammet med 46 procent. Högst meritvärde kräver läkarprogrammet med 21,77 i kvotgrupp BI. Bland listan på de mest populära programmen är det endast fysioterapeutprogrammet samt studie och yrkesvägledarprogrammet som har lägre antal förstahandssökande HT20 än HT19.

Det är tydligt från tabell 1 att antagningen till de mest populära programmen har inte ökat i paritet med söktrycket. Anledningen till detta är att programmen i Tabell 1 i många fall har varit populära under många år och har sedan tidigare slagit i antagningstaket som sätts av olika resursbegränsningar. Exempel på sådana begränsningar kan vara personal, lokaler, VFU etc. Det blir då svårt att öka antagningen ytterligare. Detta fenomen gäller generellt för högre utbildning

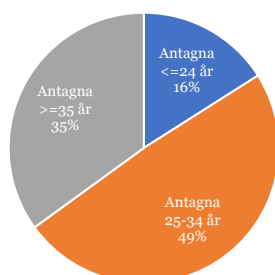
UMEÅ UNIVERSITET

och kombinerat med observationen att studenterna söker sig till relativt få program förklarar varför högskolan med kort varsel inte kan följa en snabb uppgång i antalet sökande.

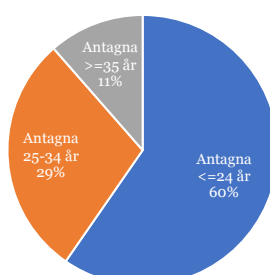
Av de 17 programmen i tabell 1 varierar andelen kvinnor från 35 procent till 96 procent, och är det endast fyra program som har en könsfördelning på antagna studenter inom intervallet 40-60 procent. Denna fördelning på antal program med ojämn könsfördelning stämmer väl med övriga program vid Umeå universitet och generellt i riket.

Tabell 1. De mest populära utbildningarna vid Umeå universitet sorterat efter antal förstahandsökande. De visade utbildningar står sammanlagt för hälften av antalet förstahandsökande vid Umeå universitet. * anger att alla sökande kom in

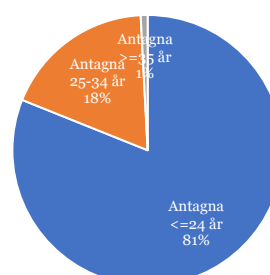
Utbildningens namn	Förstahands- sökande	Andel kvinnor	Antagna	Reserver	BI- meritvärde	HP- meritvärde
Läkarprogrammet	677 (+30%)	64%	148 (-4%)	1722	21,77	1,55
Socionomprogrammet, distans	471 (+1%)	90%	60 (+17%)	613	18,50	0,90
Juristprogrammet	467 (+15%)	69%	148 (-9%)	1079	20,21	1,20
Psykologprogrammet	429 (+22%)	76%	29 (+21%)	708	21,35	1,45
Vårdadministrativa programmet	346 (+19%)	96%	100 (0%)	271	16,07	0,30
Sjuksköterskeprogrammet, campus	309 (+23%)	78%	99 (-1%)	238	17,90	0,80
Civilekonomprogrammet	299 (+46%)	35%	144 (-15%)	221	17,50	0,90
Tekniskt-naturvetenskapligt basår	290 (+27%)	42%	243 (+28%)	30	12,19	*
Socionomprogrammet, campus	253 (+18%)	81%	130 (-4%)	340	17,49	0,75
Arkitektprogrammet	239 (+25%)	53%	74 (+14%)	432	20,10	1,35
Masterprogrammet i farmaci	198 (+7%)	89%	27 (+22%)	161	-	-
Fysioterapeutprogrammet	187 (-2%)	56%	45 (-9%)	245	19,27	1,00
Personalvetarprogrammet	173 (+11%)	77%	65 (+5%)	76	17,08	0,75
Psykologprogrammet med inriktning mot idrott	155 (+27)	54%	24 (+29%)	302	20,56	1,40
Digital medieproduktion	151 (+13%)	38%	36 (-6%)	107	17,93	0,95
Studie- och yrkesvägledarprogrammet, distans	148 (-5%)	82%	33 (+9%)	229	17,87	0,60
Kompletterande pedagogisk utbildning för årskurs 7 - 9 och gymnasiet	136 (-)	61%	63 (-)	44	-	-

Figur 7a. Åldersfördelning på vårdadministrativa programmet

Figur 7b. Åldersfördelning på läkarprogrammet

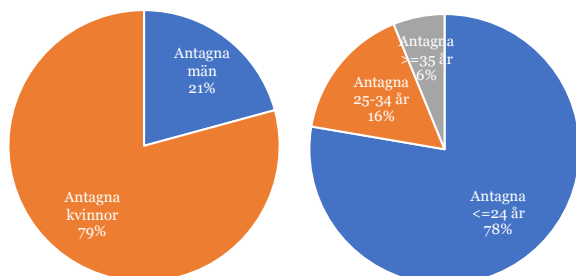
Figur 7c. Åldersfördelning på tekniskt-naturvetenskapligt basår

UMEÅ UNIVERSITET

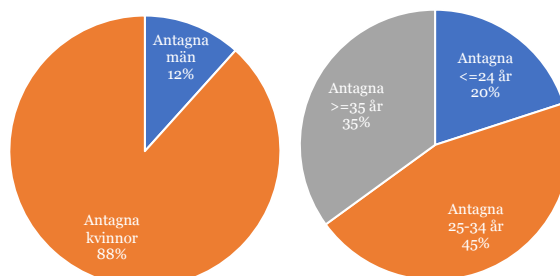
I figur 7 visas tre illustrativa exempel på åldersfördelning bland de 17 programmen från tabell 1. Det vårdadministrativa programmet, figur 7a, har en relativt stor andel antagna i åldersspannet 25-34 år och äldre än 35 år. Andelen äldre än 35 år sjönk 4 procentenheter hösten 20 jämfört med hösten 19. Läkarprogrammet, figur 7b, följer HT20 relativt väl den övergripande fördelningen för hela Umeå universitet som visas i figur 6. En markant skillnaden från HT19 för läkarprogrammet är att den yngsta åldersgruppen minskat med 13 procentenheter. Tekniskt-naturvetenskapligt basår, figur 7c, visar att en stor andel, 81 procent, av de antagna är under 24 år. Motsvarande andel för hösten 2019 var 73 procent. En stor del av de sökande till basåret verkar komma direkt från gymnasieskolan för att komplettera sin behörighet.

Polisutbildningen vid Umeå universitet är en uppdragsutbildning som ges på uppdrag av Polismyndigheten. Till HT20 har antagits 54 studenter på distansutbildningen och 69 studenter på campusutbildningen. Beställningen från Polismyndigheten är på totalt 225 platser. En bidragande orsak till inte fler sökt och antagits är svårigheten för personer från norrland att genomföra prövningen vid Rekryteringsmyndigheten under våren 2020 på grund av reserestriktioner.

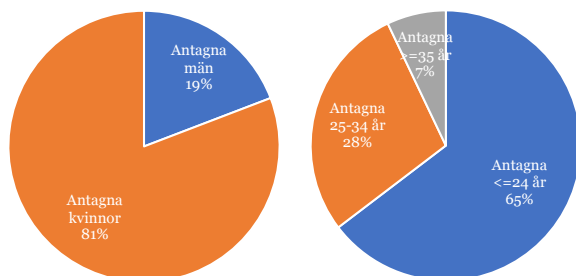
Figur 7 visade att åldersfördelningen varierar mellan olika typer av program. Socionomprogrammet finns i två varianter i Tabell 1, en nätbaserad variant och en campusbaserad variant. I figur 8 visas köns- och åldersfördelning på de två varianterna av programmet. Som jämförelse visas köns- och åldersfördelningen på sjuksköterskeprogrammet i figur 9 som också finns som nätvariant och campusvariant. Det är uppenbart att de olika versionerna av utbildningsprogrammen attraherar olika typer av studenter framförallt vad avser ålder.

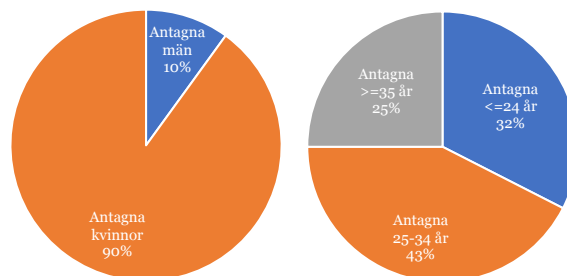
Figur 8a. Köns- och åldersfördelning på campusbaserad version av socionomprogrammet

Figur 8a. Köns- och åldersfördelning på nätbaserad version av socionomprogrammet

Figur 9a. Köns- och åldersfördelning på campusbaserad version av sjuksköterskeprogrammet

Figur 9b. Köns- och åldersfördelning på nätbaserad version av sjuksköterskeprogrammet